

Je tady vůbec někdo normální?

(střípky z integrovaného letního tábora)

* Ty bereš mentálně postižené na tábor s normálními dětmi? A jsi normální? Asi ne, soudě podle reakcí normálního okolí. Co na to říkají rodiče normálních dětí? Nic, jen ať děti vidí, zač je toho v životě loket.

* Do autobusu nastoupilo 15 „dětí“ od 18 do 48 let z Vincentina, někteří s námi jedou už podruhé a těší se, jenom Bětko je trochu navztekaná, bývá jí v autobuse špatně. Vozíčkářka Zdenka jede poprvé, nevěděli jsme, jak to s vozíčkem zvládneme v přírodním terénu. V Litovli nastupuje dalších 21 dětí od sedmi do patnácti let z různých koutů okresu Olomouc.

* Přijíždíme do tábora, Vincentinovští mají chatky v klidnější části tábora blíž k sociálnímu zázemí. Svoje vychovatelky mají na obou koncích řady chatek. Zdeničce na vozíku co nejdřív improvizujeme nájezd do chatky. Její asistent Mirek dostává příznačné označení „motor“. Pohyblivější děti mají chatky trochu dál, oba konce „jistí“ jejich oddíláci. Toto jediné oddělení dětí je jen proto, že Vincentinovští mají poněkud jiné nároky na odpočinek.

* Vyrážíme na cestu kolem světa. Každá ze tří výprav má 5 členů z Vincentina s vychovatelkou a 7 členů ostatních s oddílákem a instruktorem. Cestovatel musí být na takovou cestu pořádně odpočatý, motivuji děti k dodržení večerky, vyzývám je k ohleduplnosti k ostatním, ale je mi jasné po 25 letech na táborech, že se první den budou po táboře courat na záchod, do umývárny a na ošetřovnu nejmíň do půlnoci. Poradu k programu děláme v jídelně, kde je sice zima, ale je odtud vidět celý tábor. Čekáme první „cestovatele“, ale žádní nejsou. Jsou ty děti vůbec normální?

* Jeden ze tří Kubíků vidí, že se Ivanka trochu zamotala a jde k potoku. Normálně by takový osmiletý kluk ztropil povyk nebo se jí smál, Kuba ale utíká za Ivankou a vede ji zpátky. Je to normální reakce tak malého kluka, kterého nikdo přímo v tomto smyslu nepoučil?

* Každé ráno mě pětadvacetiletý Roman kontroluje: „Janičko! Kde je moje Janička?“ Až mě najde v kuchyni, je spokojený. Když jedu na nákup, musím mu slíbit, že se určitě vrátím. Roman komentuje táborové ME ve fotbale do mikrofonu z pěstičky ve stylu Gaba Zelenaje. Hrají všichni včetně vozíčkové Zdeničky se svým „motorem“.

* Zdravotní sestřička dostává jméno „léčivá Olinka“, poradí si totiž s každým bolením hlavy, břicha a dušičky. Ordinuje spolehlivé tablety - pangamin se spoustou vitamínů totiž vyléčí všechno. Doopravdy. Úplně normálně.

* Čtyřadvacetiletá Janička je hluchoněmá. Má to v papírech a nikdo z dospěláků o tom nepochybuje. Kuba s Markem chorobopis nečetli, s Janičkou tráví spoustu času a než dorazíme do Asie, Janička říká 4 obyčejná a normální slova - máma, táta, ahoj a Jana.

* Zdenička se zadržela s vozíčkem, nejde to tam, ani zpátky a „motor“ není v dohledu. Hned jsou tu čtyři ochotné ručky a vozík už zase poslouchá. Bylo by to v našem normálně lhostejném světě normální?

* Autista Kája nemluví, ale sleduje všechno dění. Miluje provázky, dělá si na nich uzlíky. Blanka ho provázky pravidelně zásobuje. Teď našel provázek na vlajkovém stožáru, pracně ho rozvázal a vítězně si jej odnáší. Blanka se ptá, kde ho vzal a když jí to řeknu, zeptá se, jestli to vadí. Když slyší, že ne, zajímá se už jen o to, jestli měl ze své kořisti radost. Měl, smál se. Blanka docela normálně odpoví: „To je dobře, že?“

* Mám v ruce provázek. Blanka se ptá, jestli ho nesu Kájovi. „Ne, Kája mi ho dal.“ Blanka na to: „Jak to, že ti dal provázek? Mně ještě nikdy žádný nedal a to mu provázky nosím pořád.“

* Roman komentuje průběh koncertu ve slavné budově Opery v Sydney. Bleskne fotoaparát, Roman se hrozně lekne a do komentáře vsune: „Já se bouřky nebojím, protože mám rýmu a kašel.“ Jeho odzbrojující logika nevyvolá mezi dětmi, které viděly jeho strach, salvy smíchu, spíš ocenění. Asi mají se strachem z bouřky svoje zkušenosti. Je i tohle normální?

* Koncert je v plném proudu, zpívají celé výpravy, trojice, dvojice i odvážní jednotlivci. Vozíčková Zdenička sklídila obrovský aplaus se svou písní Růžička, dokonce větší, než „tety“ Blanka a Jana, které přepracovaly, zapěly, zdramatizovaly (a kdovíco ještě) operní zpracování známé písně Lojza a Líza s jejich problematickým děravým vědrem.

* Asie je země samých nej..., každá výprava se se svým nej... snaží o zápis do knihy táborových rekordů. Lenčin a Olinčin oddíl chystá nejmladší a nejživější Vidnavský most s nejkratší životností. Všichni už stojí připraveni ve studené vodě potoka, jenom Roman musí ještě čurat. Nikdo se nerozčiluje, že zdržuje. Roman totiž nesmí chybět, most by byl děravý.

* V sobotu si přijíždí o den dřív pro sestry Barborku s malou Štěpánkou, která si každou chvíli zaslzela, ne proto, že by se jí stýskalo, jenom ji bolelo břicho, hlava, noha, oko nebo „tady“. Štěpánka se kupodivu domů tak moc netěší a slzí zase: „Blbá pouť, tábor by byl lepší.“

* Poslední večerní porada vedoucích, nálada je divná, ostatně jako vždy, když tábor končí, jen trochu jinak. Chci je trochu povzbudit, naznačit, že pojedeme příští rok zase všichni spolu a žádám o nápady jaké téma dát táboru příští rok. Smutek je takový, že nápady nejsou. „Však ty to vymyslíš nejlíp.“ Vedoucí se shodují pouze v tom, že osm dní je příliš málo na to, co chceme stihnout. Jenže mně už za těch pětadvacet let táborů dochází inspirace. Každý rok si dáváme laťku o kousek výš. Jednou jsme s Blankou uvažovaly o tom, proč každý rok pracně vymýšlíme nový program, když s námi stejné děti jezdí maximálně 7 let a mohly bychom klidně témata opakovat. Došly jsme k názoru, že i kdybychom to vymyslely líp, stejně bychom nostalgicky vzpomínaly, jaké to bylo tenkrát, protože nejen v dětech zanechává hezký zážitek hlubokou stopu. A navíc, koho by to bavilo, opakovat se? Asi nejsme normální, když si takhle každoročně přiděláváme spoustu práce. Myslíte, že jsme normální?

* Poslední den tábora. Vyhodnocujeme tábor i jednotlivé cestovatele, není nikdo, kdo by se nevyznamenal nějakým velkým činem, pro každého se najde maličkost za odměnu. Balíme si věci, brečí děti, vedoucí i obloha. Nejvíce brečí vozíčková Zdenička i její sedmnáctiletý motor. Nechte toho, vždyť se sejdeme příští léto.

Tenhle tábor byl tak bez problémů a s tak fantasticky praštěným obsazením, že asi nebyl tak docela normální. Ještě se divíte, že se nám nechtělo z tohoto nenormálního tábora do toho „normálního“ života?

Jana Čekelová